

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adausele sale „Foaia Interesantă”, foaia de glume „Bobîrnaci” și broșurile „Spicuri Economice”, e: pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — **Pentru economi: numai 6 cor. la an!** „Lib.” cu „Foaia Int.” pt. economi 5 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie națională politică.

o o o

Apare în fiecare JOL.

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — Lă inserate ce se dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă

Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte.

== Manuscrisurile nu să dau înapoi. ==

„Asociațiunea” la Orăștie.

CONVOCARE

În înțelesul §§-lor 23 și 24 din statute, membri „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” se convoacă la

adunarea generală ordinară, ce se va ține în Orăștie, în zilele de 14 și 15 Septembrie n. 1913.

Programul adunării:

Duminică, în 14 Septembrie n. 1913, la orele 10 a. m.

I. Ședința I, cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Înscirarea delegaților prezenți ai despărțămintelor.
3. Raportul general al comitetului central.
4. Alegerea comisiunilor pentru: a) examinarea raportului general; b) cenzurarea socotelilor pe anul 1912 și a proiectului de buget pe anul 1914; c) înscrierea membrilor noi; d) candidarea prezidentului și a membrilor comitetului central pe un nou period de trei ani.
5. Prezintarea eventualelor propuneri.

II. *Consfătuirea confidențială* (îndată după ședința I) a directorilor și delegaților din despărțăminte.

Luni, în 15 Sept. n. la orele 9 a. m.

II. Ședința II.

cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul comisiunii alese pentru examinarea raportului general și propunerile acestei comisiuni.
2. Raportul comisiunii însărcinate cu cenzurarea socotelilor pe 1911 și a proiectului de buget pe 1914 și propunerile acestei comisiuni.
3. Raportul comisiunii pentru înscrierea de membri noi.
4. Alegerea prezidentului, viceprezidentului și membrilor comitetului central pe un nou period de trei ani.
5. Fixarea locului pentru adunarea generală viitoare.
6. Dispoziții pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.
7. Închiderea adunării generale.

După prînz la orele 4:

II. *Ședința festivă a secțiilor științifice-literare.* Conferențele domnilor Dr. Silviu Dragomir și Dr. Ioan Rudu.

Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută la 16 August 1913.

A. Birseanu, Oct. C. Tăslăuanu, prezident. secretar.

Convocarea de mai sus, vestește și oficios marei obște românești, că la 14 Septembrie Orăștie va avea plăcerea a pu-

tea primi în sinul ei oaspeți iubiti, oaspeți aleși: pe solii celui mai înalt așezămînt pentru răspîndirea culturii românești cel avem noi Români din această patrie.

Cetitorii nostri din popor știu și ei aproape toți și limpede ce este Asociațiunea. Totuși în câteva cuvinte să ne dea voie să le-o mai lămurim și aci:

Precum ne spune istoria mai nouă și mai veche, și precum ni-o arată zilele prin cari trecem — între popoare să dau mereu și mereu războaie de întrecere care de care rîvnind a se înălța mai presus decît vecinul seu, căci cu cît e mai presus, știe trage mai mare folos din munca vieții și poate avea un traiu mai înmulțit, mai tihnit.

Lupta între popoare se dă azi însă, cît cu armele de fer și cu brațele, — mai mult cu știința! Nu mai e destul să fim mulți și proști, că ne bat cei puțini și cumiții!

Știind acest lucru, binevoitorii poporului român, au înființat, încă nainte de asta cu jumătate de veac, așa numita „Asociațiune (întovărașire) pentru literatura și cultura poporului român” cu alte cuvinte pentru răspîndirea de carte și lumină în mijlocul poporului român. Și această mare tovărășie culturală și-a întins aripile sale ocrotitoare peste tot coprișul locuit de Români în această țară.

Precum o Împărăție are o armată pentru alungarea inamicului ce ar năvăli peste țară ca să o robească, așa Asociațiunea se poate numi: armata noastră luptătoare pentru alungarea inamicului celui mai mare al poporului român: pentru alungarea întunecului neștiinței și răspîndirea luminei ducătoare la biruință a neamului!

Și precum armata nu poate fi condusă de un singur comandant, ci să împarte în regimente și companii risipite peste toată țara, avindu-și fiecare re-

giment ori companie comandantul seu local, — așa și Asociațiunea s'a împărțit în regimintele și companiile ei luptătoare culturale, în Despărțăminte, cari își au conducătorii lor localnici.

Și precum Comandanții armatei se duc din vreme în vreme de inspecționează, cercetează, regimentele de colo și de colo, — așa și capii Asociațiunii noastre merg an de an într'alt despărțămînt, să vadă ce a făcut și ce a lucrat pentru împlinirea chemării sale? Și cu o-eale ei înșiși, comandanții, să verse suflet nou, curagiu nou în ei, pentru lupta culturală, de înălțare a stării sufletești în popor!

Cînd regimentul află că atunci și-atunci vine la vizită generalul seu cutare, ori comandantul cutare înalt el să pregătește din răspuseală să arăta naintea aceluia, cît mai vrednic, cît mai bine instruat, cît mai bun soldat!

Așa să ne pregătim și noi, dragi Români din Orăștie și jur, cît să putem arăta celor ce vin la noi, că suntem vrednici a fi numiți un brav regiment cultural al lor.

Oaste luptătoare pentru cultura cea mintuitoare de sclăvie, de umilire și de înjosire, sunt toți cîți muncesc sub steagurile Asociațiunii, și soldați credincioși ei sunt toți cari, înțelegîndu-i înalta chemare, să fac macar membri ai ei. — Comandanții acestei oști iubitoare de neam, vin la noi. Să ne pregătim și noi a-i primi nu numai cu deplină dragoste și inimă, ci arătîndu-le și aceea, că am înțeles deplin glasul lor și dăm ascultare tuturor chemărilor ce ni-se fac pentru buna reușită a acestei adunări. Să nu să afe nimenea între noi, care să rămînă rece și nepăsător la aceste chemări!

Doce săptămîni mai avem și ei vor sosi în mijlocul nostru. Să se ridice întreg poporul nostru în picioare și, purtînd haine de sărbătoare, să se răverse de pe toate colinele, să se adune de prin toate văile pe Duminică în 14 Septembrie la Orăștie, aducînd suflet curat și tot ce poate arăta și el că are romă-

nesc și bun în sine! Așa, ca iubii și nații oaspeți ce ni-or veni, să se ducă dela noi plini de mulțumire, și să poată zice: Multe bune și frumoase am auzit despre Orăștie și jurul ei: adeveri-tuni-s'au deplin cele auzite!

*

Comitetul local pentru pregătirea adunării și a sărbătorilor din jurul ei, își dă silința a face ca și sărbarea poporală și Concertul și Expoziția și Petrecerea, cari vor îmbia desfătări celor veniți la munca ședințelor, — să reușească, pe cit e cu putință, spre plăcerea oaspeților nostri dragi. În deosebi însă ne vom sili să dăm „Asociațiunii” aceea, de ce — mai mult ca de petreceri, are ea lipsă: să-i adunăm sume potrivite de bani, ca dar cu dragă inimă dat, ca ajutor alit de trebuincios ei, dacă e cu spor și cu noroc spre înalta țintă ce i-au pus-o luminații ei întemeetori.

De aceea nu putem din destul pune la inima fraților nostri de prin toate comunele, ca ascultare cu drag să dea caldei chemări ce li-a făcut-o conducerea Despărțămîntului Orăștie al Asociațiunii: dl Dr. A. Vlad, directorul Despărțămîntului, Dr. R. Boca, secretarul Despărțămîntului și Dr. O. Sglimbea, directorul „Ardelenei”, zelosul conlucrător la buna reușită a acestor sărbări culturale. S'a trimis apelul (chemarea) lor prin toate satele acestui ținut. S'o ce-tească cu toții, să se facă fiecare bun propoveditor și sprijinitor al celor din acea chemare, și atunci:

Vie conducerea Asociațiunii cu bine între noi, că la buni frați va veni! Cu drag o vom primi și cu bune credințe despre noi o vom lăsa să plece de aici!

Aceasta să fie mîndria și năzuința unuia fiecăruia dintre noi în aceste zile!

Mari sărbări culturale LA ARAD

Vineri în săptămîna viitoare (7 Sept. n.) Aradul va fi locul de desfășurare al unor înveselitoare sărbări naționale culturale.

A ojalat Dzeu Românilor Adadani, să ridice și ei o școală civilă de fete înzestrată cu in-

ternat (adăpost, cuartir) pentru elevele ce îl vor cerceta.

Reuniunea Femeilor române aradane a ostenit mult pentru adunarea fondului de lipsă la înălțarea unei astfel de școale cu internat. Și a adunat sumă frumoasă, mai ales din darurile binevoitoare ale băncii „Victoria”. Totuși suma era mult prea mică pentru marele scop, și „Reuniunea”, pe lângă toată bunăvoința sa, mai avea mult să aștepte până să-și vadă întrupat marele plan.

I-au venit înse Reuniunii în ajutor două puternice mâni binefăcătoare: a *Conzistorului* gr.-or. român din Arad și a marelui *Vasile Stroescu*.

Conzistorul avea o grădină foarte prețioasă și foarte potrivită pentru o astfel de zidire, și, la cererea Reuniunii s'a arătat gata a o dăruî acelui scop, ba a da și încolo ajutorul material ce mai lipsește și a lua asupra sa supravegherea, răspunderea și îngrijirea așezămîntului.

A doua mână binecuvîntată de Dzeu a fost alui *Vasile Stroescu*, care a trimis, acum doi ani, Reuniunii 100.000 coroane pentru a o ajuta să se apropie de ținta sa.

Primind acest însemnat ajutor, Reuniunea a făcut înțelesul cu Conzistorul, ca să dea el locul pentru școală și alte ce poate, și să primească a fi el, Conzistorul, ca corporațiune morală; stăpînul și îngrijitorul școlii. Și Conzistorul a primit. Adunarea Reuniunii și darul Stroescu, și a pus zidirea în lucrare! În vara asta au gătat-o și acum o dau chemării sale, deschizînd în ea școala civilă de fete, cea de un rang și de un fel cu școala civilă de fete din Sibiu, susținută de „Asociațiune”. Prețioasa zidire a costat, cu ce să cere în ea, vre-o 300.000 coroane!

E o sărbătoare culturală românească de cea mai mare însemnatate sfințirea acestei școli și darea ei chemării sale. Vineri ea să sfințește și în ziua următoare se încep prelegerile în ea.

Vechea școală civilă de fete din Sibiu, primește în școala din Arad, o soră tineră și vrednică! Ajute-le Dzeu amîndurora să se umplă de eleve, de copile române, cari în ele să-și adape sufletul la izvoarele curate ale culturii naționale românești, ieșind în viață femei române culte și vrednice, cari să-și prețuiască în chip ideal și neamul și biserica, să-și iubească ferbinte și limba și credința străbună!

Și Dzeu să plătească din belșug tuturor celor ce au ostenit și au jertfit pentru înălțarea acestor școli, noue alit de folositoare, — cari să ne dea mame române cît mai luminate și vrednice!

Unele-altele.

Duhul satanei

care s'a înstăpînit pe doi preoți greco-catolici păcătoși, Gafton și Bucur, și i-a făcut unelte în mâinile vlădiciei de Hajdudorogh, — au izbulit a îngheba în Cluj o parohie greco-catolică maghiară, pusă sub scutul profesorului universitar Dr. Adolf Lukács. — În bulla prin care Papa a hotărît înființarea Episcopiei acestuia, sunt înșirate comunele din cari ea va fi formată, — și între acelea Clujul nu să află. Acum ministrul de culte din Pesta a cerut, și nunțiatu papală din Viena a dat slobozenie a fi numărat și Clujul între comunele cari să țin de Hajdudorogh. Și așa vor face pe rînd cu altele și altele, pe care la început nu le au scris pe lista episcopiei răpitoare, ca să nu suferă prea tare prin înșirarea lor. Acum storc slobozenie tot pentru cite una, pe unde pot găsi oi ră-tăcite ce să se alăture vlădiciei celei aduse la ființă de duhul rău!

Să nădăjduim însă că în Cluj fruntașii bisericii greco-catolice române, vor ști face, ca nici un Român, în care e macar a patra parte suflet românesc încă, să nu se abată dela biserica greco-catolică română, la prăpădenia Gaftonilor!

Congresul învățătorilor

ce era conchemat la Cluj pe zilele de 24 și 25 August n., — a fost oprit de guvernul din Pesta. Poliția din Cluj luase la cunoștință ținerea congresului, îi dase voce a să țină, — cînd cineva, niște suflete răutăcioase și păcătoase, au șoptit ministrului de culte (peste școli și biserici), că acest congres poate fi ceva „primejdios” pentru patria maghiară, — pe care să vede că o atinge ori-ce vîntuleț venit din spre plaiurile nemaghiare, de capătă catar și să răcește și strănută, și doctorii ei, ministrii, trebuie să fie tot cu ochii în patru, ca s'o ferească de ori-ce astfel de vînt din hotare naționaliste, ca nu cumva să capete o trocnă nelecuită ori chiar o aprindere de plămîni ceva...

Destul că ministrul de culte, în înțelegere cu cel de interne, și de bunăsamă binesfătuiți cu Tisza, — au oprit congresul, sub cuvînt că învățătorii noștri fiind confesionali, congresul nu e conchemat de o confesiune a lor (de biserici), ba nici de învățători în slujbă, ci de un fost învățător, acum redactor (a! asta-i sparie rău pe patrioți!), de dl P. Lazar din Șimleu, care nu e chemat a convoca astfel de adunare a învățătorilor, punîndu-le pe baze curat naționale, și nu mai mult confesionale! — Dl Lazar, vezi, a chemat la congres și pe greco-catolici și pe greco-orientali, nu ca învățători gr.-or. ori gr.-or., ci ca învățători

români. Așa ceva nu să poate suferi în Ungaria!

Toate foile noastre scriu scandalizate de această proastă lovitură a guvernului, data unui mare număr de cetățeni cinstiți și vrednici, învățătorilor, numai pentru că era să se întrunească și uniți și neuniți la un loc, ca frați în munca pentru luminarea poporului nostru!

Acestea-s semne că Tisza, căruia să închină nevoi ca Mangra și Burdea și alți speculanți ori ușor crezători politici de printre noi, — vrea „pace” cu Românii și le recunoaște dreptul de viață culturală (că asta doar grijă pentru viața culturală era să fie!), nouă Românilor!

Nu. Față de acești volnici și păcătoși, nu ne ajută căciulirile, că ei pe acelea le iau ca semne de slăbiciune, — ci numai lupta dusă cu fruntea ridicată, cu vizirul sus, cu bărbăție neînfrîntă! Să-i silim a ne respecta și prețui, că din înțelepciune proprie, aceștia n'o fac!

PROGRAMUL Serbărilor Culturale

ce se aranjează la Orăștie, în zilele de 14 și 15 Septembrie n. 1913, din prilejul adunării generale a „Asociațiunii”:

I. PRĂZIUA SERBĂRILOR:

Sîmbătă, în 13 Septembrie n.

1. Primirea comitetului central al „Asociațiunii”.
2. Seara la ora 6 intrare de cunoștință în sala Hotelului Central.

II. ZIUA INTII.

Duminecă, în 1/14 Septembrie.

a) Dimineața la orele 7½, liturghie în bisericile gr.-or. și gr.-cat. din loc.

b) La orele 10, *ședința I.* a „Asociațiunii” în sala dela Hotel-Central.

c) La orele 12, deschiderea *Expoziției* aranjată de Meseriașii români din loc, și de Atelierul de țesături din Orăștie, în sala dela Hotel „Transilvania”.

d) La ora 1 *banchet* în sala dela Hotel Central.

e) La orele 2½ după amiază *Conduct etnografic*. Conductul va pleca din curtea bisericii române gr.-or. din loc, va percurge străzile: drumul țării, piața grașului, strada promenazii, iar în Dealu-mic (unde a sburat Vlaicu) vor fi producțiuni cu joc.

f) La orele 8½ seara *Concert* în sala „Hotel Central”.

Notă. Bilete se capătă în „Librăria Națională” S. Bornemisa și în farmacia Vlad-Demeter.

III. ZIUA A DOUA.

Luni, în 2/15 Septembrie.

a) La ora 9 a. m. în sala dela Hotel Central *ședința a II-a* a „Asociațiunii”.

b) La ora 1 prînz, după listă, în Hotel Central.

c) La ora 4 d. a. în același local: *Ședința festivă a secțiilor*

științifice literare. Conferențele dlor Dr. Silviu Dragomir și Dr. Ioan Radu.

d) Seara la orele 9 *Petrecere cu joc* în sala dela Hotel Central. Costumul național e dorit.

Notă. Expoziția va fi deschisă în decursul serbărilor dela 9-12 și dela 2-6 oare din zi.

În decursul serbărilor *damey* din localitate vor vinde flori în intervalul „Asociațiunii”.

Orăștie, la 18 August, 1913.

Com. Desp. Orăștie al „Asociațiunii”.

Incuartirarea.

Pentru îngrijirea ca oaspeții ce vor veni la adunarea „Asociațiunii”, să-și găsească cuartire potrivite, — s'a format un Comitet de incuartirare, care îngrijește, ca fiecare oaspe să-și afle ușor cuartir.

Toți cari doresc să li-se păstreze cuartir potrivit: să se înștiințeze înaintea, dar cel mult până în 10 Septembrie n., la președintele comitetului de incuartirare dl *Romul Boca*, avocat, împărtășindu-i totodată dacă dorește cuartir la hotel (pe cît să vor ajunge odăile hotelurilor) sau la casă privată.

— Tot atunci și tot acolo să se înștiințeze cei-ce doresc a lua parte la banchet!

Din România.

Sărbări naționale la București.

Din privilegiul întoarcerii acasă a trupelor de pe cîmpurile bulgare și demobilizarea lor (liberarea lor de sub arme), se vor da la București mari sărbări naționale întru cinstea trupelor și de bucurie pentru încheierea păcii și pentru lărgirea hotarelor țării.

Sărbările vor avea loc în cea din urmă săptămînă a lunii August, calendar vechiu. (8-14 Sept. st. n.)

Sărbările vor avea loc în „Parcul Carol I.” cel pe care s'a ținut Expoziția Națională în 1906, care va fi prefăcut din acest privilegiu în un loc de fermecătoare sărbări, cari vor slăvi armata și vor fi răsunetul bucuriei țării pentru mărețele zile cari trecură peste ea.

E interesant, că de aceste sărbări nu se bucură numai toată suflarea românească și cine, numai poate, dorește să iee parte la ele, ci parcă vor să se osebească cu bucuria lor și luînd parte la ele, mai virtos ca toți, Grecii și Sirbii trăitori în România, cari s'au înștiințat de prin toate orașele, că vor să fie de față la sărbări și să se bucure de ele, căci ele sunt bucuria și a țării lor, cari prin pășirea la mijloc a României au ajuns la așa roade mari și la domnie asigurată odată asupra lor!

*Consfătuiri însemnate
cu ziariștii greci și sirbi.*

— Comitetul arangeator al acestor sărbări naționale, a conchemat totodată pe fruntașii ziariști (gazetari) sirbi și greci, la o

consfătuire frățească cu gazetarii români, pe ziua de 8 Septembrie n. la București (la deschiderea sărbătorilor), având a se înțelege între sine și a și statori un program, plan, de lucrare, pentru a pregăti liga statelor balcanice (întovășirea între ele, în scop de a se apăra împrumutat).

Luare aminte țăranilor.

Conducătorii politiceii Țării se gândesc azi cu tot dinadinsul la două lucruri mai ales: Să răspundă plătească așazicind, dragostea și însuflețirea cu care mulțimea de țărani a alergat în valuri neoprite sub steagurile țării când a auzit chemarea ei de mamă! Și în acest scop se va pune pe lucru să împartă cât mai mult pământ țăranilor, alif din domeniile statului, cit și din al altor mari boeri, dela cari să va lua — prin răscumpărare, firește, — și se va împărți țăranilor pe lingă prețuri potrivite și plata ușoară. A doua: să va schimba legea de vot, lărgindu-se în măsură însemnată, dind mult mai mult drept poporului la alegeri, decit are azi.

Așa vor conducătorii țării să-i arate poporului dreapta și frățească lor preuire.

Monumentul Păcii.

Pentru a face să fie mereu și în veci pomenită marea faptă a lărgirii hotarelor țării și a încheerii Păcii dela București, să va ridica un mare monument (statue) închipuind Pacea, sub forma unei femei voiaice, poruncitoare, fulgerătoare din priviri, — totuși purfînd în mână o ramură de maslin. Statuia păcii să va pune pe malul drept al Dunării, pe una din înălțimile din dreptul orașului Silistra.

Medalia.

S'a bătut o medalie nouă, foarte frumoasă, purfînd pe față chipul lui Mircea cel Mare care a mai fost Domn al acestor hotare de peste Dunăre, și alătura chipul Regelui Carol, noul Domn al acelor coprinșuri. Fiecare soldat ce a fost mobilizat, va primi medalia, ca o scumpă aducere aminte de aceste zile.

Primirea trupelor.

Trupele de peste Dunăre au început retragerea din Bulgaria. Ele au deșertat la începutul acestei săptămîni Pleвна și celelalte orașe bulgare ce le țineau cuprinse, și au sosit la Dunăre, unde sunt suse unei cercetări amănunțite doctorești, pentru a fi curățite de miasmele colerei cu care s'au molipsit în Bulgaria, — și apoi pornesc spre București, unde vor fi primite cu uriașă însuflețire! Li-se pregătesc cîntări patriotice anume, cu muzică nouă, anume făcută întru slăvirea oștirilor cuceritoare de hotare nouă.

Picurul amar, colera.

In mijloc marelui bucurii a țării,

nu lipsește înse mici picurul amar. Colera, mizerabila boală de care s'a molipsit armata, — a secerat prea multe vieți în rîndurile oastei. Aproape 900 de soldați au murit pîn'acum pe cîmpiile bulgare de coleră și alte mii de inși au fost bolnavi, dar buna pază medicală i-a mîntuit. Și acum mai sunt multe sute de bolnavi și e teamă că, pe lingă toată grija, mulți din acești soldați, întorcindu-se acasă, vor duce, fără voe și fără să știe, miasma colerei, pe care o vor sămăna în largul țării...

Rînduirea hotarului nou.

Deregătoriiile române au început lucrările de împărțire și rînduire administrativă a noului hotar luat dela Bulgari, „Cuadrilaterul“.

Intreg pămîntul luat face pesle 7500 de kilometri pătrați și — după cum am numărat comunele pe mapa acelu hotar, făcută acum nouă la București, — România capătă acolo 5 orașe și 260 de sate, — eari la olaltă fac totuși peste 300 de mii, cam 320.000 locuitori, (și nu numai 240.000 cit arătau alte numărători de pînă aci).

Hotarul cucerit va fi împărțit în două județe (comitate) cu scaunele de reședință unul în Silistra, altul în Balci.

In fruntea celor două județe nouă va sta un guvernor (cîrmuitor) civil și unul militar, și pînă noua poporație nu să va afla de tot liniștită și mulțumită cu noua stăpînire, — pînă atunci ea va fi cîrmuită militarăște.

Mii de deregători români vor fi așezați în toate slujbele, la poste, la vămii, la cîrma orașelor și satelor.

Turcii, cari fac jumătate din toți locuitorii, să bucură grozav că au ajuns sub stăpînirea română!

— In o comună mare, locuită de Turci și Bulgari, după intrarea armatelor române, Turcii, aflînd că de aci încolo să țin de România, au început a sări la Bulgari și a-i bate unde-i întilneau! Soldații români au sărit să facă pace, căci să temeau că păgînii furioși și dornici de răzbunare, o să facă un măcel numai ca acela!

— Lăsați-ne, să rugau Turcii de Români, — să-i frecăm numai un pic pe după urechi, că nu nu-i omorîm, numai cite-o bătae cum să cade vrem să le dăm, că multe am răbdat noi dela aceștia, pînă vă aduse Allah (Dzeu) pe voi ca să ne scoateți la libertate!

Ghici ghicitoarea mea.

Cum poți face pe politiciii marilor state să vadă și să înțeleagă și ei ce e bine pentru popoarele și țara lor?

Ziarul „Az Est“ din Pesta, scrie mai nou (26 Aug): „O sută de mii de porci stau la hotarele Sirbiei, gata spre jertfă, ca să ajute Ungariei și Austriei în lipsa ei de carne.“

„Omul s'ar gîndi, că așa e lucru firesc, că dacă în o țară animalele de tăiat sunt pușine și mulți oameni nu ajung la carne, — apoi să fie aduse animale de acolo de unde să găsec. Dar la bărbații politici și lucrul firesc e altfel. Pînă cînd Sirbia era un stat batjocurit prin toate foile de glume, ca țara în care nu crește nimic decit porci și ploșnițe, — pînă atunci nu era iertat să între în țară porcii sirbești. Las' să flămînzască mai bine oamenii din Ungaria. Cu asta pedepseau pe Sirbia, care era țară de ris. Acum că Sirbii înfrînseră pe Turci și pe Bulgari și ieși despre ei la iveală, că sunt un popor destul de tare, — îndată să făcu slobod drumul pentru porcii lor spre Ungaria!

Că de ce nu trebuie să mai flămînzească acum ungureanul, după biruințele Sirbilor, și de ce a trebuit pînă cînd Sirbia era încă o țară-nime, — asta e... taina de stat“...

In acest chip pișcător își bate joc foaia maghiară de ciudatele măsuri pe cari statul nostru le ia la hotară față de vecinii sei.

Din Paloș.

O comună cu Români lamură, dar și cu o uscătură între ei.

Din privilegiul regulării salarelor învățătoarești după legea cea nouă, comitetul și sinodul parochial gr. oriental din Paloș (comitatul Tirnavei mari) a „hotărît cu bravă inimă românească, să susțină școala confesională din puterile proprii, fără a cere ajutorul de stat, de care trebuie să aibă teamă fiecare Român ce-și iubește curățenia așezămintelor sale!.. — Români din Paloș jin școală cu 2 învățători. Mai anii trecuți, sub cuvînt că zidirea le e slabă, cei dela comitat au făcut școală comunală. După o țingire de 10 luni, însă, fiindcă vrednicii Români n'au voit odată cu capul să-și dee copiii la școala comunală cea cu limba de propunere maghiară, — au fost siliți să închidă școala aceea!

Acum, fiind vorba de urcarea de nou a salarelor, — vrednicii Români din Paloș, au hotărît a se potrivii legii, a urca salarele și — a-și mîntui neatîrnarea școlii!

Bravi oameni! Să cunoaște că cetesc mulți foi românești în saf! Doar numai „Libertatea“ merge 40 exemplare, plătite în bună parte de vrednica lor băncuță locală „Insoșirea de credit“.

In comitet, ca și în Sinod, preotul local, apoi contabilul „Insoșirii“ și învățătorii, au povăluit cu cuvinte bine simțite poporul și el a hotărît așa cum era mai frumos și mai bărbătesc din partea sa.

Cîteva voci din cobe rele, s'au ivit. Una era a negustorului Lascu Toma, care are o purtare din cele mai urîte naționale. Ne vom lua voe a vorbi despre acest om al la-

comiei după materie, în un număr viilor, — căci vrednic e a privi în sufletul unui astfel de om pornit pe căi rălăcite și a lăsa și pe alții să privească, penftru — a nu fi și a nu face ca el!

Pe Români curaji din Paloș, Dzeu să-i trăiască!

DIN BALCANI

Turcia cutezătoare. — Sirbia și Grecia în val de sărbătoare. — Bulgaria tot mai strîmtoată și umilită.

Nenorocita Bulgaria e apăsată tot mai tare spre pămînt de ciasul ei slab. Turcii văzîndu-o cu totul nepulincioasă, sunt tot mai culezători: De ieșirea lor din Adrianopol nu mai vorbește azi nime, — ba să spune că și Bulgaria însași a desnădăduit de ai mai vedea scoși din mindra și puternica cetate, care să ținu, vre-o 3 luni de zile, de Bulgaria!.. E teamă că nici Kirkillise nu va fi dat napoi Bulgariei! Ba Turcii au trecut și de riul Marița și au cuprins orașele Dedeagaci, cu port la șarmul Mării Egeice, lăsat și prin pacea dela București de Creci Bulgariei. Și vor să cuprindă tot șarmul mării egeice, ce a fost lăsat Bulgariei! Prin asta Bulgaria ar perde de fapt prea mult din cit i-s'a căzut ca parte după învingerea asupra Turciei. Dar fără ajutorul tovarășilor sei de ieri, — în contra cărora ea să întoarse prostesle și acum nu mai poate aștepta ca ei s'o ajute iarăși față de dușmanul obștesc, — iaca nu-și mai poate ținea ce a cucerit.

— In Belgradul Sirbiei s'a făcut Duminecă intrarea sărbătorească a armatelor întoarse dela războiu. Peste o sută de mii de oameni le-au așteptat, primindu-le cu însuflețire de nedescris! Opt porți triumfale li-s'au ridicat, la fiecare ținîndu-li-se vorbiri înflăcărâte și coperindu-i cu laude! Clopotele sunau, muzicele cîntau și tunurile bubuiau de veselie! Toate casele erau împodobite cu steaguri! Din ferestrele lor damele sirbe băteau cu flori oștenii biruitori!

Cînd treceau trupele prin oraș, ci-că era foarte mișcător să vezi cite-o mamă ori soție, care auzise că fiul ori soțul ii e mort, uitîndu-se totuși cu ochi înlăcrămași printre șirele de soldați ca doar' doar' își va vedea și ea pe scumpul seu perdut, — amăgîlă de nădejdea deșartă, ca da de cumya vestea ce i-a venit a fost o greșală?.. — Colo un ofițer, prăfos, negru, obosit, își văzu soția cu copilul de mână. Il luă sus pe calul seu și-l îmbrățișă cu lacrimi de bucurie și-l coperi cu sărutări. — A fost o zi de mare bucurie dar și de duiosie și jale pentru mii și mii de familii.

— La fel de însuflețit au primit Grecii trupele lor. Ei au și desarmat și — s'au apucat de rînduirea hotarelor cucerite!

Dela fraji îndepărtați.

După slobozirea ei în biserică, limba românească să sloboade și în școlile de stat din Basarabia!

La Chișinău, în Basarabia, iese acum o foaie românească, dar scrisă cu litere cirilice (ca în vechile noastre cărți bisericești), de vreme ce tineretul și chiar bărbajii în puterea vieții, numai cu acele litere știu cel, căci pe acelea le-au învățat. Acea foaie scrie veselă pe urma faptului că limba străbună a început să sune iarăși în bisericile românești din toată Basarabia, — de sub păstorirea arhierului Gavril, episcop la Ackerman.

Sărmanii noștri fraji, când au văzut că începe iarăși slujba românească în bisericile lor, au plîns de bucurie. Că a fost ceva înălțător când la cea dintii slujbă, săvîrșită de însuși episcopul, corul a dat răspunsurile în limba moldovenească (românească).

Și ziceau bieții oameni: „Dorim din toată inima spor preasfințitului Gavril în deprinderea limbii moldovenești, ca nu numai să ne slujească, ci să ne și rostască (să predice) cuvîntul lui Dumnezeu în limba moldovenească! Că pînă aci îl vedeam slujind și apoi spunînd cuvîntul (predicînd), dar ce folos că noi nimic nu pricepeam. Și ne era durerea mare, că auzeam dela alții, că foarte frumos și la inimă vorbește. Dar lumea, când începea propovedania, ieșea din biserică“...

De acum încolo aceste lucruri să vor schimba. Preoții comunelor românești să vor deprinde a sluji românește și a predica românește, spre deplina mîngăere a poporului credincios.

Mai mult! Rusia face un nou pas înainte întru darea de drepturi poporului român din Basarabia! Anume: Fiind în Rusia școlile toate susținute de stat, Rușii au făcut, ca și Ungurii, că au băgat în acele școli limba rusească, de sus pînă jos.

Acum, la întreprinderea preoțimeii române basarabene, care spune că poporul lipsit în școală, de învățatura cea în limba mamei sale pe care s'o priceapă, — rămînînd astfel prost, e dus ușor pe căi rătăcite și în cele ale credinței lui, — guvernul și mai marii bisericești au hotărît, să facă loc limbii românești și în școlile din Basarabia! De-ocamdată în cele dintii două clase începătoare ale școlii!

Iaca o veste de foarte mare însemnătate!

Pe cînd la noi în Ungaria în școlile populare de stat, nu e lertată nici o măcăială în limba românească, — în Rusia să face loc limbii populare, deocamdată în cele dintii două clase, — dar ca mîne să va face poale în întreaga școală!

Pe cînd la noi în Ungaria să închid mereu școlile noastre românești, pe cînd la noi să tot strîng cătușile sîntuite pe trupul culturii noastre naționale, — pe atunci Rusia, uite, înțelegînd rostul și glasul vremilor, — desfercă, lărgeste și lasă să cadă încetul pe încetul de tot cătușele ce și ea le pusese pe trupul poporului românesc de acolo!

Politicienii maghiari, voi pînă cînd veți fi încă tot orbi față de lumina și surzi față de glasul strigător al zilelor prin cari trecem și cari mai vin?

Fumul de cărbune să așează și pe minți și pe inimi?

De pe „Valea-Jiului“. — În preajma adunării Asociației. — Pentru școala confesională din Petroșeni. — Băieși cari și-au uitat de părinții lor. —

Cu apropierea toamnei pare că să va începe iarăși lucrarea pentru a răspîndi bunătățile învățării între Români noștri. Cei mai mulți dintre fruntașii de pe aici, vor lua parte la adunarea generală a Asociației, la Orăștie, și să vor întoarce de-acolo cu sufletul încălzit, cu inima dornică de a face și ei ceva pentru neamul nostru, cu îndemnuri nouă, improspătate cu hotărîrea mai puternică de a lupta pentru a trezi la conștiință națională și pe Românii dela noi.

Cu o săptămînă înainte de adunarea dela Orăștie își va ține adunarea generală și despărțămîntul „Jiu“ al Asociației, în Lupeni (a să vedea convocarea în numărul de azi al „Libertății“. Red.). Vom avea prilejul să vedem ce a lucrat comitetul acestui despărțămînt în anul 1912, cîți membri are despărțămîntul, și mai ales va trebui să ne dăm seama de piedecile, pe cari le întîmpină conducătorii Asociației în truda lor, precum și despre modrul prin care ele s'ar putea înlătura. Credem că fruntașii Jieni vor socoti ca o datorie națională să ia parte la adunarea aceasta și să îndemne și pe alții să vie Preoții ar trebui să publice în biserici ținerea adunării, arătînd însemnătatea acestui așezămînt al nostru.

Căci numai lucrînd pe toate cărările, cu vreme și fără vreme, vom mai putea mîntui ce avem de mîntuit aici, unde... fumul de cărbune să așează parcă și pe inima și mintea oamenilor, făcîndu-i să nu mai poată înțelege interesele românești!.. Ca o trisă dovadă a zisei acesteia, vom spune pe scurt ce s'a precut la sinodul parochial din Petroșeni, ținut Duminică în 11/24 August.

Era vorba de aceea, că mai vreau membrii parochiei să țină școala confesională cu limba de învățare românească, ori ba? Românii de baștină (zîși săteni) s'au hotărît să jertfească și în viitor cît au jertfit pînă acum, adică cite 600 de coroane la an,

cu toate că ei s'au mai împușinat și pe mulți dintre ei i-au sărăcit băile. Au zis însă, că să ajute și băieșii la susținerea școlii, fiind în Petroșeni băieși mulți cu venite frumoase la biserică, și mai cu seamă pentru că între băieși lucrează și „săteni“ destui. Care nu ne-a fost însă mirarea, cînd am văzut la sinod că vr'o cîțiva băieși zăbierau și răcneau, că lor „nu le trebuie școală cu sătenii, că ei au școala lor, la verc“ (cum zic pe aici societății de cărbuni). Școlile „vercului“ sunt însă ungușești! Și cu toate lămuririle ce li-s'au dat, înstrăinații aceștia de lege și de neam, nu s'au potolit, ci au părăsit mai bine ședința sinodului, cînd i-a îndrumat președintele la ordine.

Așa pălesc oamenii noștri, dacă își iau femeii streine, cum sunt unii dintre gureșii aceia sfătoși, cărora... nu le mai trebuie școală românească! Dăm aici și numele celor mai viteji dintre ei, ca să se rușineze de lume, și că să i știe și neamurile lor de pe acasă, că ce isprăvuri fac astăzi cei ce au venit aici cu cioarecii numai pețecă, iar azi ar vrea să se țină mai buni decît Românii cei de omenie! Iată-i dar (numai cinci inși, căci de se vor mai arăta și alții, le vine și lor rîndul): Ion Albu și Irimie Matei, amîndoi din părțile Geoagiului; Ioan Corpade, Ioan Corniu și Petru Todea, moși din părțile Roșiei. Rușinea cea mare e, că, pe cum am auzit, ei sunt și în comitetul parochial, ba unul e episcop. Cum de-i mai răbdă creștinii în locurile acelea de cinste?

Norocul însă este, că cei mai mulți dintre băieși sunt astfel de oameni, ce se simt Români și vreau să fie și copiii lor Români! Pentru aceea au hotărît, la propunerea vrednicului băieș Nicolae Rob și a tovarășilor lui, ca școala românească să se susțină și pe mai departe, și s'au căutat căile prin cari să se poată face rost de banii de lipsă pentru a plăti pe învățator.

Laudă se cuvîne harnicilor și bravilor oameni!

După toate acestea însă trebuie să ne întrebăm, că bine este să mai vină Românii ca muncitori la băi, dacă își pierd neamul și legea? Răspunsul este: de bine nu vine nime, făr' de necaz și de sărăcie. Pentru aceea ar trebui ca preoții și învățătorii din satele acelea, din cari vin aici oameni la lucru, să-i dascălească — cînd pleacă, — spunîndu-le cum au să se poarte și cum au să fie, pentru a rămînea tot Români și creștini!

Iar preoții noștri de pe Jiu și cei din fruntea așezămîntelor de cultură, să caute și ei din toate puterile să învețe, să lumineze și să strîngă legăturile dintre Românii de aici, ori la ce ar lucra ei. Căci altfel, vom da prea tare și prea repede spre prăpastie!

Unul, care a fost la sinod

CONVOCARE

Comitetul Despărțămîntului „Jiu“ al „Asociației“ convoacă prin aceasta adunarea generală a despărțămîntului pe Duminică, în 7 Septembrie (25 August) a. c., orele 3 după am., în biserică română gr. cat. din Lupeni, cu ordinea de zi prescrisă.

Să va ține poporul și o prelegere populară.

Conducătorii Românilor de pe „Valea-Jiului“ sunt rugați să stăruiască pe lingă țărani, băieșii și clasa noastră mijlocie, ca să ia parte în număr cît să poate de mare la adunarea aceasta.

Petroșeni, în 12/25 Aug. 1913.

Dr. Nic. Olariu, Petru Manole,
dir. desp. secr. subst.

Prelegeri populare.

Despărțămîntul „Măhaciu“ al „Asociației pentru literatura română și cultura poporului român“, va ține prelegeri cu schiopticul, în:

15/28 August 1913, la 2^{1/2} ore p. m. Ciugudul-de sus.

18/31 August 1913, la 2^{1/2} ore p. m. Sînmărtinul-sărat.

25 August (7 Sept.) 1913, la 2^{1/2} ore p. m. Hidiș.

29 August (11 Sept.) 1913, la 2^{1/2} ore p. m. Ormeniș.

1/14 Septembrie 1913, la 2^{1/2} ore p. m. Măhaciu.

Esmișii comitetului: Gayrilă Pop, protopop, Iuliu Căpălnean și Nicolae Galea, parochi.

Conferențieri: Iuliu Căpălnean, paroch, Ioan Popa, teolog, Dr. Ion Boeriu, cand. de adv.

Se va vorbi despre: 1. Rostul Asociației; 2. Alcoolism; 3. Creșterea vitelor; 4. Viața lui Ius.

Ne rugăm pentru spriginul binevoitor. Despărțămîntul Măhaciu al „Asociației“:

Hăhaciu, 20 August 1913.

I. Boldor m. p. Gavrilă Pop m. p.,
secretar. președ.

Odinioară și acum.

Un ziar din Viena despre Regele Carol, orașul București și România de pe vremi față cu cea de azi.

Marele ziar „Neue Freie Presse“ din Viena, din privilegiul păcii dela București, face în un număr mai nou al său, o privire asupra trecutului României, cînd a venit Prințul Carol în fruntea ei, în asemănare cu timpul de față, cînd această țară a ajuns la așa de mare însemnătate. Iaca ce spune:

Acum aproape cincizeci de ani, Carol, ca ofițer tinăr, venind în România, a declarat: „Am venit să făuresc un viitor acestei țări“.

Acum poate să spună, cu adîncă mulțumire, că și-a ținut făgăduința!

Bucureștii, cari la sosirea lui erau mai curînd un sat mare decît un oraș european, înolînd în noroiu și apăsător de sărăcie, astăzi e un oraș european strălucit, vred-

nic să primească pe solii statelor balcanice pentru conferința păcii!

Armata română, când a sosit în 1866 Prințul de Hohenzollern, era abia la începutul organizării (rînduirii sale); astăzi e o armată puternică și singura care n'a suferit nici o pagubă! Deci, România a fost în stare să se facă ascultată.

„România, zice ziarul numit, nu mai este Belgia Răsăritului; nu mai e un stat menit să îmblînzească loviturile de interes (trebuie și foloase) între vecinii puternici, ci este o putere cu rostul cel mai mare în politica balcanică! Ea are în mâinile sale greutatea, care va face să se plece brațul cumpenei într-o parte sau în alta.

...Regele Carol a urmat sfaturile înțelepte ce i a dat Bismarck, pe când era numai graf. Cu mult înainte de-a fi avut loc apropierea de Austro Ungaria, Bismarck l'a îndemnat să fie în prietenie cu împărăția vecină și să se împotrivească hotărît acelor porniri din România, cari ar dori să facă politică de „agitatie“. L'a îndemnat să urmeze politica cumpătării pe care Europa o dorește.

Și, încungiurat de sfetnicii asemenea înțelepți, Regele Carol a ajuns a-și vedea roadele strălucite ale muncii din zilele de pace și a cumpătării înțelepte. Și va vedea încă și mai mari!

Ungurul,

făcîndu-și țara de ris la expoziția din Gand.

În Gand (Francia) este în timpul de față o mare expoziție universală, la care adecă iau parte țările de pe tot universul (de pe tot globul pămîntesc). La parte și Ungaria.

Pe una din zilele trecute în un palat al expoziției erau invitate toate statele să-și trimită pe cite un pricepător al lor în treburile lucrurilor de hrană, căci să ține aci un sfat al învățaților de acest fel din toată lumea, în care să se înțeleagă, cum să se lupte statele contra falzificării lucrurilor de hrană. Că prea mulți negustori fără inimă pun în vînzare lucruri falze (mîncîoase): vin falz, și alte beuturi falzificate și înmulțite cu materii falze, ceea-ce e foarte mult spre stricăciunea sănătății mulțimei, care e silită a trăi din cumpărare, — mai ales la orașe. Precum vedem, un lucru de mare înșămînat!

Pe 20 August era chemat marele sfat al pricepătorilor din toate țările. Iată-i venînd la cîșul pus. Președintele congresului (marele sfat) încep să i așeze pe trimișii statelor în șirul lor, la locul lor, după cum îi avea scriși în o listă. Incepe a celi: și vin pe rînd trimișii Franciei, Angliei, Germaniei, al Statelor unite Americane, și al altora. Toți oamenii mai bătrîni ca mai tineri, încărungiți în cercelările lor de știință. Unul e ministru, al-

țutul e deputat, altul secretar de stat ori înalt funcționar în ministeriul de agricultură al țării sale. — Iaca vine la rînd Ungaria. Președintele cetește:

— *Monsieur* (domnul) *Ottlik*, secretar de stat.

Și privitorii văd cu uimire pășind spre scaunul ținut învățatului din Ungaria, pe un tiner altfel frumușel, căruia abia-i mijesc mustațele. — El să închină spre președinte și publicul privitor, și să așează în șirul învățaților trimiși de celelalte state.

Fiecare privitor își zicea: Minunată țară Ungaria asta, — în care un om așa de tiner ajunge secretar de stat! Trebuie că e un tiner genial (o lumină deosebită a minții!).

— „La noi în Francia, zicea unul, numai Poincaré a ajuns ministru la vîrsta de 30 de ani și marele Gambetta (pe timpul lui Napoleon III.) la 27 ani.

— „Dar acest domn nu poate fi nici de 27, ba nici de 24! Asta e un fel de minune!

Și tinerul învățat al Ungariei s'a bucurat de deosebită luare aminte din partea privitorilor, timp de mai multe zile. Că mergea regulat în scaunul Ungariei și — nu zicea nici odată nimic. Numai asculta. Pentru asta lumea îl ținea de și mai înțelept. „E așa tiner“, ziceau unii, și totuși așa de cumpătat“...

Peste 3 zile, iaca vine la Gand adevăratul *Ottlik*, care, împedecat de ceva treburi grabnice, nu putuse sosi la deschiderea congresului învățaților. Atunci a ieșit la iveală că „tinerul învățat“ era un ajutor de concipist din cancelaria Ungariei pentru expoziție, și care știind că *Ottlik* nu poate veni și nevrînd să lase scaunul Ungariei gol în șirul învățaților lumii, a crezut că doar și el poate figura cîteva zile ca trimisul Ungariei!...

Cînd s'a aflat acest lucru, toată lumea a ris cu hohot la adresa „tinerului învățat“ ungur, — ori la a minunatei Ungaria, care a fost așa de frumos făcută de ris la acel congres.

Ziarul „Az Est“ din Pesta scrie acestea!

Plevna, curățită odată de cătră România.

Un ofițer din armata romînă care a intra în Plevna, scrie unei foi din București, că dela 1878 până azi Plevna a crescut mult; ea e azi un oraș însemnat al Bulgariei, — dar, zice, urmele stăpîniei turcești s'a mai cunosc asupra lui, iar Bulgarii n'au știut să le spele în timpul decînd ei stăpînesc orașul. Murdăria ce s'a aflată de regulă prin orașele turcești, s'a răsfăț și azi prin Plevna.

Oștile romîne cuprînzînd orașul au făcut îndată ordine în el, scoțînd pe oameni la curățirea stradelor, obligîndu-i să-și ardă gunoalele ne-

trebnice și balegarele și să și stropească latrinele, pentru a nu mai fi cuibare de boale, apoi au reparat străzile, tocînd pe cit a fost cu puțință pardoseala, că să poată umbra mai ușor cu căruțele și cu tunurile și cu automobilele pe ele. Mai ales că știau că va veni Regele Carol în oraș, și nu voiau să afle Plevna așa murdară și cu uliști pline de gropi, cum ei au aflat-o.

Înșiși Bulgarii se vedeau foarte mulțumiți de felul cum trupele române le au pus în rînduială orașul, — dîndu-i o înfățișare mai spălată, mai voioasă.

NOUȚĂȚI

Stroescu ..

Cînd auziți de nou și de nou acest nume, de ce vi-se înseninează, dragi Români, îndată înaintea ochilor? Par'că auzînd acest nume, o lumină și-se face nainte și o căldură binefăcătoare, un balzam ce-ți alină grijile de care îți e tulburat zilnic sufletul pentru viitorul nostru cultural și pentru așezemintele noastre.

Îți mîngăie gîndul și sufletul numele Stroescu, căci ști, că numai despre o nouă faptă bună poate fi vorbă, cînd acesta și-se rostește.

Mai nou cetim în „Biserica și Școala“ din Arad, că Vasile Stroescu a făcut cu puțință Românilor din B. Criștior (în Bihor) să-și zidească școala cu două sale de învățămînt și o locuința învățătorului, — dăruindu-le 2000 (două mii) de coroane!

În bun loc a dat! Unde e lipsa mai arzătoare. În primejdutul Bihor. Dzeu să-i răsplătească împlinindu-i toate gîndurile lui bune!

Nu-i lasă nici să iasă în largul lumii... Gazetele din Pesta aduc în numărul lor de Duminecă următoarea știre:

„Poliția din Trencin (în partea de Miază-noapte a Ungariei) a oprit zilele oștea pe 35 de oameni cari voiau să treacă peste graniță și o să iee spre țarmul mării și de acolo spre America. Erau Români din comitatul Aradului, cari în urma potopurilor acestora de ape, voiau să meargă la America, doar își fac ceva parale acolo în acest an rău. Dar fiindcă nu aveau pasapoarte (că vicișpanul nu le mai dă), — ei au fost trimiși cu șupa napoi acasă“.

Pân'aci lucrul n'ar fi el foarte rău, — dar acum gîndește se onorata administrație a țării, ca acești oameni, cari de sigur de lipsă voiau să fugă din țară, — să căpele aci în țară de lucru, ca să aibă din ce trăi peste iarna care îi va găsi cu podurile și cămerile goale? Că a i opri să iasă, e ușor, dar nu-e destul!

Alte potopuri. Din Deș s'a vestește, că mânia lui Dzeu par' că nu vrea să mai inceteze: în 22 și 23 August (Vineri și Sîmbătă în săptămîna trecută) s'au descărcat asupra comitatului Solnoc-Dobica așa ruperi de nori și potopuri de

ape, cari au culremurat iarăși tot poporul. Din Ocna-Deșului oameni au fost siliți a se muta din vre-o 5 case, așa le-a stricat apa și le-a primejduit. Toate cîmpurile din apropierea apelor, au fost iară și iară înecate. Între Benedekfalu și Szamosudvarhely a fost stricat și drumul de fer pe mai multe locuri. Pe aiurea a rupt și dus poduri. Și așa mai departe.

— Din Ungaria vin știri la fel din Nyiregyháza. Părți întregi ale acestui oraș plutesc sub apă. În partea de oraș zisă Bujdocs, multe case s'au surpat.

— Tot așa în comit. Heveș, unde trăznetele au lovit pe mai mulți oameni în o casă din Bodony a omorît pe o femeie bătrînă, iar unui copil al ei i-a schilăvit un picior.

Pentru cei năpăstuiți de potopul apelor, a dăruit dl și dna Dr. T. Mihali cite 100 cor. la mai multe comune din valea Someșului. Dl I. Pop iun. proprietar în Glodul pe Someș, aduce mulțumite dlui și dnei Dr. Mihali pentru suta de coroane ce i-a trimis-o dsale spre împărțire între lipsiții din acea comună, lucru pe care l'a și împlinit cu credință și cu dragoste. Și ne șpune, că, pe cit a aflat, același lucru l'a făcut dl Mihali cu alte vre-o 25 comune din acele părți, năpăstuite de potop.

Nou avocat în Brad. Fac cunoscul că mi-am deschis cancelarie advocațională în Brad. Cu strimă: Dr. Stefan Hărăguș, avocat.

Mare nenorocire la probele cu un tun. În 21 Aug. s'a întîmplat în Pola o nenorocire feroasă pe locul de exerciții a marinei de războiu: Mai mulți ofițeri și soldați tocmai făceau probe cu un tun de formă nouă a fabricii Skoda, ca să-i vadă țaria, — cînd de-odată, umplătura lui, nu să știe din ce pricină, a luat foc și a improșcat tot jăndări aparatul de scutire al tunului, aparat de zece măji de greu și puternic. Jăndările de fer sârile în toate părțile, au sfășiat cumplit trupurile alor trei soldați matrozi ce erau aci la probă, precum a rănit greu și pe contradmiralul (generalul) de marină Lanjus, care supraveghia proba, zdrobiindu-i amîndouă picioarele. Nenorocitului ofițer a trebuit să i se taie picioarele pe din sus de rane, doar va scăpa încă cu viața, — dar totul a fost în zadar: după cîteva cîșuri de cumplite chinuri, a murit. Un inginer din Germania a fost și el greu rănit la mîna dreaptă, rupîndu-i brațul.

În tot orașul s'a făcut jale mare și durere. Corăbiile în port au plecat steagurile în semn de doliu (jale).

Jalnica poveste a unui medic. Carol Molnar, medicul orașului Checichemet, s'a retras anul trecut în penzie, fiindcă suferea demult de slăbirea nervilor, era mereu iritat, aștit, supărăcios, nesuferilor,

— ca oamenii nervoși. Dar și retras în penzie, el își cerceta și mai departe pe bolnavii ce îl cheamă. Cei din jurul lui vedeau însă că morbul bătrînului înaintea repede și aveau mare teamă de viitorul lui. Ba și familiile bolnavilor ce-i avea în lecuire, erau îngrijate adesea de medicul lor, căci îl vedeau purlindu-se neobicinuit, par'că un pic scrintit de cap.

În una din săptămînile trecute medicul Molnar s'a pus și a scris unui medic vestit din Viena, profesor la universitate, om cu mare renume în treburi de boale de nervi. I'a spus că ca mâne îi va veni înainte un bolnav al seu, om cam în vîrstă. Il roagă pe doctorul profesor să-l cerceteze cu de-amăruntul, căci, fiind om cu prindere, îi va plăti bucuros osteneala — și apoi să-i scrie lui, doctorului de casă a bolnavului, lui Molnar, — că ce părere are asupra acestui bolnav? Mai poate nădăjdui să mai fie vindecat acest suferitor, ori ba?

În ziua vestită de Molnar iaca de fapt să înfățișeze la medicul profesor vienez omul înainte vestit de Molnar. Medicul vienez îl cercetează foarte amănunțit și apoi îi spune bolnavului: N'ai nimic; poți merge cu pace la casa ta. A fost păcat de calea pîn' aici în Viena. Și omul s'a dus înseninat.

Iar medicul s'a pus apoi la masă să scrie lui Molnar adevărul întreg asupra boalei omului ce i'a trimis.

Și știți cine era bolnavul trimis de Molnar naintea medicului profesor? Era el însuși! În curiozitatea lui de a ști el din gura unui medic strein și învățat, că până la ce grad e înaintată boala în el, — a făcut lucrul acesta. — Și și-a ajuns scopul. Medicul nu i'a spus în față nimica, dar în epistolă s'a pus să scrie adevărul deplin, că acest bolnav nu mai e de mintuit!

Molnar a fugit din Viena iute acasă (lingă Pesta) ca să aștepte scrisoarea de care tare îi ardea sufletul s'o vadă.

Cînd a văzut-o, a fost spre desăvîrșita lui nenorocire! A fost cuprins de așa atacuri de nervi, încît cei din jurul lui nu mai știau ce să facă cu el. A ajuns nebun și numai cu mare greu l'au putut pune pe un automobil, cu care vreo doi cunoscuți ai sei au grăbit și l'au dus în un sanatoriu din Pesta.

Sfințire de biserică.

Azi, în ziua de Sîntămărie, să îndeplinește în Orăștioara-de-jos (tractul Orăștiei) sfințirea nou ziditei biserici gr.-or. române, a cărei înălțare e o mare vrednicie a poporului din această comună, a comitetului seu parohial și a luminatului și zelosului seu preot Ioan Romosan. E comună mică, cu abia 600 suflete și totuși s'a a vîntat la zidirea unei biserici drăguțe, arătătoare, care par'că invită pe creștin să între în ea, să-și ta

în suflet din pacea ei sfîntă și binefăcătoare.

Ca trimis al Exc. Sale Metropolitanului Meșianu, a venit P. O. Domn Nicolae Ivan, asesor conzistorial, care va face sfințirea însoțit de P. O. D. protopop tractual V. Domșa și număroși preoți. Dela Orăștie merge corul bisericesc cu dirigentul seu dl I. Branga și număroși inteligenți. Fie spre laudă și mîngăierea bunului popor și a conducătorilor sei, această frumoasă zi de praznic.

Sfințirea școlii din Vaidei (tractul prot. al Orăștiei) vestită întii pentru ziua de 3 August n., dar amînată pentru pedeci locale, — **să va ținea acum negreșit Duminică** în 31 August n., îatocmai după programul publicat în invitările împărțite atunci (publicate și în „Libertatea”, Nr. 36 delà 18/31 Iulie a. c.)

Desp. Dobra al „Asociațiunii” Convocare.

P. T. membri ai Despărțămîntului Dobra al „Asociațiunii” precum și toți sprijinitorii acesteia, să invite la adunarea cercuală ce să va ținea la 7 Septembrie n. (25 August v.) 1913 la 2 ore p. m. în școala gr.-or. rom. din Cimpuri-Surduc, cu programul oficios.

Să vor ținea poporului și prelegeri potrivite.

Dobra, 6/19 August 1913.

Iosif Morariu m. p. I. Babeș m. p.
dir. desp. secretar.

Convocare — Toți membri aparținători Despărțămîntului cercual Chior al „Asociațiunii” sunt rugați să binevoiască a lua parte la întia adunare generală, care să va ținea în Șomcuta-Mare în sala de gimnastică a școlii confesionale la 31 August st. n. 1913. — Șomcuta-mare, la 20 August 1913. Dr. Aurel Nyilvan, viceprezident, Dr. S. Dosa, secretar.

Cununie. Dșoara Cornelia Mureșan și dl Vasiliu Chintoanu, învățator, vestesc sărbarea cununiei lor, în 31 August n. în biserica gr.-cat. din Borșa (I. Cluj).

Petreceri.

Tinerimea din Voila arangează producțiune teatrală, azi Joi în 28 August (Sf. Marie) sub patronajul dlui deputat Dr. Nicolae Șerban de Voila în pavilionul din curtea școlii comunale. Venitul curat e destinat pentru „Scena teatrală”.

— Inteligența română de pe Valea-Secașului invită la petrecerea de vară ce o va aranja Duminică în 31 August n. 1913 la băile sărate din Mercurea.

Inscop de răspîndire

dăm aceste foi delà 1 August v. până la capătul anului, — așadar 5 luni de zile, („Libertatea” cu „Foaia Interesantă” și „Spicurile Economice”) pentru numai 2 cor. tuturor celor ce doresc a intra acum ca abonați noi!

„Tara să pustiește, băncile cîștigă!”

Sub acest titlu ziarul „Az Est” delà 16 August c. scrie:

„Banca M. Á. Hitelbank tocmai își publică azi bilanțul (socoșile) pe jumătatea înfîie a anului, și în partea cu lămuririle asupra acestui timp de lucrare, scoate cu mîndrie la iveală, că printre roadele bilanșurilor de jumătate de an a celor din urmă opt ani de zile, cel din ăstan e cel mai strălucit, și întrece cu cîteva sute de mii și sporul din bilanțul celui mai bun an de pîn' acum!

„Dacă negustorii și meseriașii ori industriașii (fabricanții) Ungariei își vor asemăna și ei bilanșurile (încheerea socotelilor) lor, cu cel al Hitelbankului, — cu inimă strînsă de durere vor vedea, că lunile triste ale crizei (strîmtorării, lipsei) economice din acest an, pe ei nu i'a uns cu așa încheeri mărețe, ca pe Hitelbank, ba cu durere vor ața și aceea, că în vreme ce ei au trecut prin cele mai amarnice lupte și s'au știut ținea încă în picioare numai pe lingă cele mai mari jefte, — pe atunci socoala cametelor celor mai mari bănci, s'au umflat așa de tare, încît pot vesti fălindu-se acționarilor lor, că lipsa cea amară a țării ce bine le-a rodit lor!

„Acei cari, ca conducători ai vieții economice și de bancă, a țării, vărsau lacrimi mincinoase de crocodil, asupra stării strîmtorate a piețelor de bani, — aceia, ca conducători ai băncilor mari, apucau cu amîndouă mînilor cametele și dividendele grase, pe cari le-au stors din sudoarea oamenilor cari să luptau cu împrejurările cele maștere!

„Acea ce pentru alții a fost nenorocire zdrobitoare (catastrofă), pentru ei a însemnat sărbătoare de Rusalii, și în vreme ce toată piața e plină de vaele, pe atunci din rapoartele bilanșurilor lor, răsună spre noi himnul gloriei de dividende l.”

În acest fel și cu drept cuvînt, face numitul zial maghiar cele mai tăietoare reproșuri (certare) numitei mari bănci maghiare, care, în cor cu toate celelalte bănci mari ale Budapestei, ne cîntă de ani de zile: Bani s'au urcat în preț, sunt foc de scumpi, trebuie să vă luăm camete cît mai groase după ei! Și cînd colo puteau să-i dea cu mult cu mult mai ieftini, — ba erau chiar datoare a-i da mai ieftini, dacă ar avea numai un dram de inimă pentru mulțimea, pentru grosul țării, care e nevoită a lua imprumut. Dar nu, ele urcă cametele ca nici cînd ală dată, tocmai în acești ani de jale pentru sărmanul popor al țării!

Cît adevăr e în scrisesele gazetei numite! Norocul ei că n'o fi și ea datoare la Hitelbank-ul de acolo, că poate i-ar umbla rău. Că și noi am cutezat să spunem în primăvară cam aceleași adevăruri despre o bancă delà noi, — și Doamne rău ne a umblat! La fiecare rată următoare de plată, ne-a strîns în curele de era să ne dea de mal. Că

adevărul trebuie să cam tață, dacă nu vrea să umble cu capul spart.

Ce frumoase și nobile s'ar face în ochii noștri băncile acelea, care în aceste zile grele pentru bietul popor econom, ar zice: Mai bine să mă las un an fără nici o creștere în cîștig, ba să dau chiar napoi, — dar să-mi cruț poporul, pe care nu l'au cruțat vremile astea rele! Dar unde să găsești, Doamne, astfel de bănci? Fiecare vrea mai bucuros să fie alătura de Hitelbankul din Pesta, decît pe plaiurile ideale pe care noi i-le arătăm...

Foarte frumoasă

e icoana națională:

„Intrarea lui Mihai-Viteazul în Alba-Iulia”

pusă în vînzare de Librăria Națională din Orăștie. E icoană mare. de 60 cm. lată, 45 cm. naltă, lucrată în colorii arătînd pe Mihai cum vine calare încungiuat de generalii sei, și intrînd prin poarta de sus a cetății, unde-iese în cale Episcopul catolic și mai marii cetății de-l primesc închinîndu-i-se. Clipă mareață, doar cea mai mareață în istoria neamului nostru!

Prețul icoanei e: 2 cor. 50 fil. trimisă franco, sau 2.75 franco-recomandat (cînd ești sigur că nu ți se perde pe postă). Cel ce ia 10 deodată, le capătă cu 21 cor. franco!

Tot așa de frumos și mare, și tot cu același preț să capătă delà aceeași Librărie: Chipul eroilor delà-1784:

Horia, Cloșca și Crișan!

Cumpărați-le cu toții și n'o să vă pară rău de banii dați pentru ele!

„Foaia Interesantă” de pe 1912

o avem legată în volum! Celor-ce au fost trimis bani pentru ea, — li-s'a trimis tuturora! — Prețul 1 cor. 40 fil. franco! — Tot așa volumele de pe anii de mai nainte!

Cărți școlare aprobate.

Abecedarul și Cărțile de citire pentru școala populară, anii II. — IV., de Dr. I. Stroița, D. Lăpădat și I. Crișan, edițiile mai nouă sunt aprobate de P. Ven. Consistor archid. sub Nr. 8396/913, iar cea pentru anii V. și VI. sub Nr. 234/912.

Din partea In. Ministru: Abecedarul, ediția III-a sub Nr. 89,898/912. Cărțile de citire: pentru anul II. ediția IV. sub Nrul 179,312/912, anul III., edițiile II. și III. sub Nrul 116,523/912, anul IV. ediția II. sub Nr. 148,080/912, anii V. — VI. ediția I. sub Nr. 45,574/912. (1067) 2-3

POSTA REDACȚIEI

Ionel și Toader în B. Poeziile ce ați făcut, sunt slabe. Amîndouă imitație după Coșbuc, dar nereușite —

Ion Vaidean, Ilasco (America). Foaia își merge pe adresa veche, tipărită de cînd a venit îndreptarea adresei. (Box 178).

Dlui Pavel M. în St. m. m. Precum însuși spui, Mulțumita publică despre petrecerea delà Dv. a ieșit deja în 2 foi. De ce ai dori să mai iasă și la noi? Noi fără taxă nu tipărim mulțumite, căci s'ar supăra abonații să le umplem foaia cu mulțumite publice, de interes în un singur loc. — Iar fiindcă petrecerile noastre aproape toate se dau în

scop de binefacere, toți doresc ca mulțumitele să se pună în foaie gratis, spre a nu scădea venitul curat. Apoi asta o poate face o foaie de zi, sau una ce iese de 3-ori pe săptămână, sau cele oficioase bisericești. Iar dacă una de acestea își publică mulțumita, fii mulțumit cu atîta, arată celor interesați că a ieșit în o foaie, — dar nu cere, te rog, ca trei-patru foi să-ți publice mulțumita. Și mai ales foilor săptămînale nu le cereți asta, că le faceți rău.

Macarie Sandu în *Șarmaș*. Ne mirăm de ce ne spui, că doar de la Paști n'ai mai primit foile. La noi ai adresă tipărită la Salamás, p. Gy. Várhegy. Pe asta merge regulat Ori nu e bună adresa așa? De e bună, caută că pe-acolo e pricinașul ce-ți pitulă foile.

Mulțumită.

La petrecerea aranjată de »Reuniunea de cetire și cîntări a economilor și meseriașilor români din Alba-Iulia» au intrat: Ca taxe: 252 Coroane; ca suprasolviri 71 cor. 60 fileri; cu păria »Dzeu vede» s'au adunat prin Dșoarele Valeria Socaciu și Mariți Vaida 20 cor. 30 fileri; în total: 343 coroane 90 fileri.

— Eșitele au fost 127 coroane 98 fileri; rezultă deci un venit curat de 215 coroane 92 fileri.

Suprasolviri au intrat dela următorii domni: Dr. C. Dărămușiu, medic 10 cor. Dr. Al. Fodor, med. 8 cor. Dr. I. Pop, avocat, Dr. Zaharie Muntean adv., Virgil Vlad farmacist și Dr. Ioan Băltariu adv., A. Iulia, cite 5 cor.; Avram Oarga comerc. 4 cor., Ianichie Mărgineanu cancelist și George R. Ceteanu com., A. Iulia cite 3 cor.: Șt. Căcoveanu jude în pens. I. Crețiar contabil, Antone Cricoveanu birtaș, Sabin Solomon compactor, I. Socaciu cantiner, G. Bărbăntian, A. Iulia și Ioan Medrea inv. în Telnă, cite 2 cor.; — Dr. Atanasiu Mirza cand. de adv., Publius Mureșian, măcelar, Ioan Ciuhaț, ec., le neșel Trifan măcelar, Ioan Rațiu croitor și N. Anghel gredinar, A. Iulia, cite 1 cor.; Pavel Muntean pantofar și Iosif Simion, A. Iulia cite 60 fileri: Mihail Hurducaciu inv. și George Marcu, A. Iulia, cite 50 fileri; Victor Papiu, Dumitru Marcu și George Oprea, A. Iulia, cite 40 fileri, și Ilie Suci, A. Iulia, 20 fileri.

Comitetul își ține de cea mai plăcută datorință să mulțumească și pe calea aceasta diletanților și corului pentru concursul dat, Dlui prot on. Florian Rusan pentru instruirea diletanților, d-lui Ilie Mihai pentru instruirea și conducerea corului, și tuturor marinimoșilor Domni cari au participat și suprasolvit spriginind și prin aceasta Reuniunea.

În special aducem mulțumită Dlui membru ordinar și controlor al Reuniunii Avram Oargă, comerciant cari au arătat un interes deosebit, tipărind pe seama Reuniunii 500 invitări pentru convocarea adunării generale și 200 placate pentru petrecere, pe sepele sale proprii.

Mulțumită tuturor cari au lucrat pentru bunăreșita petrecerei și tuturor binevoitorilor și sprijinitorilor Reuniunii.

Alba-Iulia la 26 Iulie n. 1913.

Pentru comitet:

Ioanichie Mărgin. Dr. Al. Fodor
secretar. prezident.

Anul I. și II. din „BOBÎRNACI”

dînd cite un volum de 100 pagine, cu mii de glume, umor, satiră, — foarte producătoare de haz, — le avem legate în volume deosebite, pe care le vindem cu 35 cenți unul, trimis franco recomandat la America.

Administrația „Libertatea”
în ORĂȘTIE (Szászváros)
sau la Librăria Națională, tot aici.

Nr. 906—913.

Licitațiune.

Se publică din partea subscrisiei primării comunale, că la 14 Septembrie st. n. 1913 la 8 ore dimineața, se dă în arindă prin licitațiune publică casa de moară a comunei Sztrugár pe un interval de 3 ani. începînd cu 1 Ianuarie 1914.

Prețul strigării e 1203 cor. Vadiul 10%.

Numai acele oferte închise se vor lua în considerare, în cari se cuprinde declarația oferentului, că cunoaște condițiunile de licitare.

Condițiunile mai deaproape se pot vedea în decursul oarelor oficioase în cancelaria notarială din loc.

Sztrugár la 21 August 1913 (p. u. Felsőpian.)

Primăria comunală:

Petrașcu G. Vlad
notar. primar s.
(1076) 1—3

Doi băieți

cu 3—4 clase gimn. află loc ca practicanți în prăvălia de manufactură și specerie a lui

Teodor Doboiu
(1078) 1—3
în Seliște.
(Szelistye, Szeben m.)

Tăurenciu

în etate de 1½ an, rasă Pinzgau curat, cu certificat, — e de vînzare la subscrisul. Doritorii de a-l cumpăra îl pot vedea la mine:

Daniil Chirilă
(1077) 1—1
preot, în Cirna
(Maroskarna p. Alvincz)

Invățăcel

de 13—14 ani, avînd cel puțin 6 clase primare sau 1—2 gimnaziale, — să primește îndată la subscrisul. Il primesc și numai pe 3 ani.

Aron Grămadă
(1079) 1—2
comerciant în Uloara
(Marosujvár).

Nr. 906—913.

Licitațiune.

Se publică din partea subscrisiei primării comunale, că la 14 Septembrie st. n. 1913 la 8 oare dimineața, se dă în arindă prin licitațiune publică casa de crișmă a comunei Sztrugár pe 3 eventual 6 ani începînd cu 1 Ianuarie 1914.

Prețul strigării e 1604 cor. Vadiul 10%.

Numai acele oferte închise se primesc, în cari se cuprinde declarația oferentului, că cunoaște condițiunile de licitare.

Condițiunile mai deaproape se pot vedea în orele oficioase în cancelaria notarială din loc.

Sztrugár la 21 August 1913 (u. p. Felsőpian.)

Primăria comunală:

Petrașcu G. Vlad
notar. primar s.
(1075) 1—3

Mobile de vîndut:

Aranjamentul din două odăi și cugnă, în stare bună, cu prețul pe jumătate, din cauza mutării.

Informație dă Administrația foii. (1080) 1—2

Publicațiune.

Comuna Alkenyér (Șibot) dă în arindă pe timpul dela 27 Octombrie 1913 până la 24 April 1914, dreptul de pășunat de pe teritorul comunei, în mărime de 650 jug. cat.

Licitațiunea să va ținea la 11 Septembrie 1913 la 10 ore a. m. în cancelaria comunală, unde totodată să pot vedea și condițiunile de licitațiune.

Prețul strigării e 2031 cor.

Alkenyér, la 22 August 1913.

Primăria comunală.

(1081) 1—1

VINURI vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos), PETRU BENEĂ, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate* și pe lingă prețurile cele mai moderate!

Vinuri vechi: Vin alb 82 fil., Rizling 86 fil.,

Roșu 1 cor. Siller 78 fil. Carbenet 1 cor. 10 fil.

Vinuri noi: Alb 58 fil., Siller 60 fil., Rizling 62 fil.

Rachle de trevere (comină) K. 1.60. Rachle de comină, specialit. K. 2.20. Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachia să expedieze sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. *Vase împrumutate pe timp de 2 luni.* Pentru calitatea vinului garantez:

(947) 2—
PETRU BENEĂ,
proprietar de vii în Șiria
Világos, (Arad. m.)

Nr. 633—913 a. f. c. sc. d.

Publicare de licitațiune.

Hotelul „Rahova” din Năsăud de sub Nr. concipțional 27 dimpreună cu apartinențele și grădină în esterziune de 237 orgi pătrate, să esarendează pe trei (3) ani începînd din 1 Octobrie 1913.

În acest edificiu să afie în parter: un coridor, 3 chilii, una culină, una cămară; în etagiu: 5 chilii, sub edificiu un celar.

În curtea de 302 orgi pătrate să afie un șopru deschis pe stilpi de peatră, un grajd și una fintină.

Prețul de strigare este 1300 cor. 50 fileri.

Ofertele închise în cuvert și sigilate precum și ajustate cu vadiu de 131 corcane sunt de a să înainta la subscrisa comisiune administratoare în Năsăud până în 9 Septembrie 1913 la 3 ore după amiază.

În ofert e de a să face decheratiune, că ofertentele cunoaște bine condițiunile de licitațiune și de contract și să spune acelora.

Dela comisiunea administratoare de fondurile centrali școlastic și de stipendii din districtul Năsăudului.

Naszód, la 25 August 1913.

Dr. V. Pahone m. p. Dr. St. Jarda m. p.
prezident. pt. secretar.
(1082) 1—2

Publicațiune.

Magistratul orașului Szászváros (Orăștie) aduce prin aceasta la cunoștința On. publică pune în vînzare lemne din pădurile orașului cu următoarele prețuri:

1) Lemne amestecate din Cucuiș, stînjînul cu 13 cor. la fața locului.

2) Aceleași lemne pentru streini (cari nu sunt locuitori din Orăștie) stînjînul cu 15 cor.

3) Lemne de fag din depoul dela Șibișel, stînjînul cu 21 cor.

4) Lemne amestecate din Cucuiș transportate la locuință, cu 28 cor. de stînjîn.

5) Lemne de fag transportate la locuință 32 cor. de stînjîn.

Lemnele de fag se pot transporta din 15 Octobrie, cele amestecate deja de acum.

Țidurile de lemne, plătindu-se prețul de vînzare, se eliberează de Cassa orașului.

Despre transportarea corectă precum și așezarea exactă în stînjîn a lemnelor, să îngrijește magistratul.

Szászváros (Orăștie) în 7 Aug. 1913.

primar substitut:

(1079) 2—2
Szász
senator.

Să caută

la subsemnata societate un com-
mis pentru despărțământul bă-
câmiei, tot aici să primește ime-
diat un învățacel din
casă bună care care să fie ab-
solvit de cel puțin 3 clase gim-
naziale sau reale.

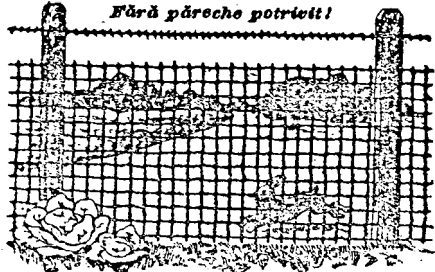
"CONSUM"

societate comercială pe acții
(1069) 3-3 Blaj (Balázsfalva)

Garduri, tare ieftine!

Producele indigenă!

Fără păreche potrieli!

(994) Ușor de montat! 16-20

Numărate scrisori de mulțumită adevărate că

Tesetura de drot "HUNGARIA"

e neîntrecută, distinsă!

Să face din drot răsucit. Prețul
pe metrul pătrat 32 filer și mai mult

Să comandă numai la fabricantul

Alexandru Haidecker,

fabrică de funii de drot
și de garduri de drot în

Budapesta, VIII., Ūllői-ut 48/85

Serviciu repede, favorabil și punctuos.

- Catalog ilustrat, gratis și franco!

Carol König

pictor de odăi,
de firme și zidiri,

ORĂȘTIE, Piața riului Nr. 7.

(986) 17-26

"Compagnie General Transatlantique"

Linia Franceză

Linie regulată directă
de vapoare repezi,

Havre—Newyork

și

Canada

peste Basel (Elveția) și Paris.

Cancelarii:

Budapesta, VII. Baros-tér. 15.

Telefon: József 14-97.

(1033) 9-26

Moșie de esarendat.

Cu 1-a Octombrie a. c. să
dă în arindă pe mai mulți ani
moșia stătătoare din 159 jug ară-
tor 5 jug. 1393 □ finat, 12 jug.
182 □ pășune, 4 jug, 259 □ gră-
dină. Curte spațioasă cu supra-
edificațiile trebuincioase.

Informații să pot lua la sub-
scrisa proprietărească.

Moșia să află în comuna
Szentgyörgyválya ctul Hunyad
p. u. Puszta Kalán.

văd. I. Buda Sándor
(1068) 3-3 proprietărească.

Cost de casă

foarte bun, cu gust și ieftin,
să capătă la ospătăria *Wilhelm
Müller* din Orăștie, Drumul ță-
rii (vechia ospătărie a lui Vlad).

(1066) 3-3

OLIVU PASCU,

= inginer diplomat =

ORĂȘTIE—SZÁSZVAROS

Strada Berilului Nr. 8.

Întreprinde ori-ce lucrări tehnice și anume:
măsurări de pământ, de păduri, parcelări,
corecții de hotar, brazde, cît și desemnări
de mape și schițe.

Pregătește planuri și prelininare privitoare la
ori-ce-fel de clădiri și alte lucrări; edifică
vile, case de locuit, clădiri economice,
plafone, și poduri de betonarmat, șosele,
trenuri normale, trenuri economice și in-
dustriale, canale, apaducte, jilipe, etc.

Interesații sunt rugați să adresa cu incre-
dere firmel, care cu plăcere le va sta la
dispoziție!

12-28
(1023)

CASSA DE PĂSTRARE (Reuniune) IN SĂLIȘTE

AVIZ

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște,
primește depuneri spre fructificare

cu 5 și 5 $\frac{1}{2}$ %

după mărimea sumei și termenul de abzicere.

Darea de interese o plătește institutul.

DIRECȚIUNEA

CAPITAL SOCIAL Coroane 1,200.000.
Giro-Conto la „ALBINA”. — Postsparkassa ung. 29.349

„Banca Generală de Asigurare” societate pe acții în Sibiu
(Nagyszeben) — este:

întia și singura bancă de asigurare românească,
înființată de băncile românești de împrumut din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunei: Parteniu Cosma, directorul-executiv al „Albinei”
și prezidentul „Solidarității”.

„Banca Generală de Asigurare” face totfelul de asigurări în deosebi: asigurări contra pagubelor
din foc și asig. asupra vieții în cele mai favorabile combinațiuni.

Asigurările să pot face la oricare bancă românească (Instituit de credit), precum și la agenții și bărbaiți de
încredere al Societății. — Prospecte (îndrumări și lămuriri), tarife și informațiuni să dau gratis și îndată.

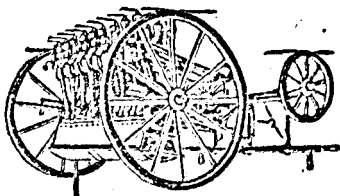
Persoanele cunoscute ca acvăsatori buni și cu legături, pot fi primite ori-cînd în serviciul Societății.

„Banca Generală de Asigurare” dă lămuriri gratuite în ori-ce treburi de asigurare,
fără deosebire că acele asigurări sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze la: „Banca Generală de Asigurare”, Centrala din Sibiu—Nagyszeben
ori la Agenturile ei principale din Brașov (Str. „Albina”) și Arad (Józseföherceg-ut 1/a).
în Orăștie la „ARDELEANA” (al Simion Dămian, funcționar).

Frații GÖMÖRI, Magazin dela fabrică **Budapesta, IX., Boráros-tér Nr. 2.**
pentru mașini economice

Reprezentanța generală pentru Ungaria a fabricăi de mașini și turnătorie de fier *K. & R. Jozek* în Blansko.

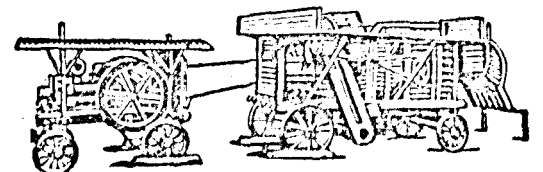

Recomandăm mașinile de sămănat, construc-
ție tare, cu aparat de săpat și sămănat cucu-
ruz, sistemul cel mai nou, care corăspunde
între toate timpurile de față.

(1017) 12-12

Mașinile de îmblătit cu motor, instalările de
mori și mașinile de îmblătit, pe cari le-au lăsat
firma FRAȚII GÖMÖRI sunt bine primite în
toată țara, de aceea ne recomandăm onorați-
lor economi.

Mal departe recomandăm următoarele mașini
speciale: tăvălugul pentru zdrobirea pietrișu-
lui cu suluri de platră și cilindru cernător,
spre a se folosi la petriș mărunt și mal mare;
cum și a se mina cu apă, abur sau motor.
Mașini pentru fabricarea de cărămidă. Instalări
complete pentru țiglarii, mașini pentru produ-

Garniturile de îmblătit cu motor: distinse cu
număroase premii prime, lăsat pe lângă de-
plină garanție și condiții avantajoase de plată.
Pentru instruirea la purtarea mașinilor de îm-
blătit trimitem gratis un monteur la fața locului.

cerea cimentului și spargerea petril. Cumpărători serioși, cari se interesează de mașinile noastre, îl cercetăm noi acasă personal pe spesele noastre,
prin ceea-ce cumpărătorii cruță proviziunea agentului, ajung deci mai ieftin în posesiunea mașinei și sunt siguri de cel mai bun serviciu.

Editor și redactor responsabil: POMPILIU ALBU.

„Tipografia Nouă” I. Mező, Orăștie (Szászváros)